

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії**

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**«КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА
ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ»**

Виконала

студент V курсу
групи ФК-51з
освітнього ступеня «Бакалавр»
напряму підготовки 6.030508
«Фінанси і кредит»

_____ Виноградов Валерій Валерійович

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ Петричко Марія Михайлівна

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедри фінансів

д.е.н., професор

_____ Черничко Т.В.

Мукачево – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Фінансовий стан підприємства як економічна категорія та об'єкт управління.....	6
1.2. Майновий стан підприємства та методика його оцінки.....	11
1.3. Характеристика ліквідності та платоспроможності підприємства.....	16
1.4. Фінансова стійкість підприємства та методика її оцінки.....	22
РОЗДІЛ II. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «МУКАЧІВСЬКИЙ ЗАВОД»ТОЧПРИЛАД».....	28
2.1. Економіко-організаційна характеристика підприємства.....	28
2.2. Аналіз складу і структури балансу підприємства.....	43
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства.....	48
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	67
3.1. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства.....	67
3.2. Напрямки покращення фінансового стану підприємства.....	72
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Фінансовий стан є результатом взаємодії усіх елементів фінансових відносин, що виникають у підприємства в процесі його господарської діяльності, і характеризується як розміщенням і використанням активів, так і джерелами їх формування.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансової стійкості підприємств, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) підприємства, які можна виявити тільки на підставі аналізу фінансового стану підприємства. Тому виникає необхідність в систематичному аналізі фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості.

Кожне підприємство намагається досягти стійкого фінансового стану, тобто забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів, що є гарантом своєчасності розрахунків з постачальниками, бюджетом та іншими ланками фінансової системи, подальшого економічного та соціального розвитку підприємства. Тому фінансова діяльність підприємства повинна бути спрямована на забезпечення систематичного надходження та ефективного використання фінансових ресурсів, досягнення оптимального співвідношення власних, позичених і залучених фінансових ресурсів.

Таким чином виникає об'єктивна необхідність оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання з метою раціонального використання їх фінансових ресурсів.

Отже, метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів збільшення його прибутковості та платоспроможності.

Метою аналізу фінансового стану підприємства є оцінка напрямів його розвитку та вивчення його реального фінансового стану і з'ясування можливостей підвищення ефективності функціонування за допомогою

проведення раціональної фінансової політики. Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції, до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства.

Актуальність теми обумовлена необхідністю ефективного управління діяльністю підприємств в умовах сучасного стану економіки, недосконалістю теоретичного, методичного та законодавчого забезпечення ефективного функціонування підприємств, а також антикризового управління, необхідністю проведення системних досліджень з питань формування цілісної наукової парадигми антикризового управління фінансами підприємств; удосконалення політики держави в галузі оздоровлення реального сектору економіки, що сприятиме підвищенню фінансової безпеки, як окремих вітчизняних підприємств, так і економіки в цілому.

Метою даної роботи є вивчення теоретичних основ і економічної сутності фінансового стану підприємства, дослідження сучасних методів проведення даного аналізу на підприємствах України, а також розробка шляхів покращення фінансового стану підприємства.

Завданнями роботи є теоретичний опис, а також практичне застосування методів аналізу фінансового стану підприємства у виробничій практиці підприємств України на прикладі ПАТ «Мукачівський завод» Точприлад», а саме:

- теоретичні основи аналізу фінансового стану підприємства;
- здійснення аналізу фінансового стану ПАТ «Мукачівський завод» Точприлад» та розрахунок основних показників фінансового стану досліджуваного підприємства;
- визначення шляхів поліпшення фінансового стану досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є система показників фінансового стану підприємства та їх аналіз на прикладі ПАТ «Мукачівський завод» Точприлад».

Предметом дослідження є фінансовий стан підприємства, що формується в результаті взаємодії всіх елементів його фінансової системи.

Інформаційною базою дослідження стали: законодавчі акти України, нормативно-правові акти, наукові праці провідних вітчизняних економістів, публікації з періодичних видань, а також матеріали фінансової звітності підприємства ПАТ «Мукачівський завод» Точприлад».

При проведенні даного аналізу використані наступні прийоми і методи:

- горизонтальний та вертикальний аналіз,
- аналіз відносних показників,
- порівняльний аналіз.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі висвітлено теоретичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства.

У другому розділі досліджується склад і характеристика капіталу та майна підприємства, показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та визначено фактори, які впливають на їх значення.

І, в заключному розділі розглядаються можливі напрямки вирішення проблем фінансово-господарської діяльності підприємства та кроки, що вже зроблені у цьому напрямку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Підбиваючи підсумки роботи на основі фінансових звітностей ми розглянули таку систему фінансових показників, яка б дала змогу проаналізувати загальний фінансовий стан підприємства, охарактеризувати ліквідність, платоспроможність, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, проаналізувати фінансову стійкість підприємства, вплив зовнішніх факторів на фінансовий стан підприємства, оборотність та рентабельність продукції.

Експрес-аналіз передбачає розрахунок декілької показників, що свідчать про різні сфери фінансової діяльності підприємства - ліквідність, стійкість, рентабельність, ділова активність тощо. Щодо показника частки основних засобів в активах в 2016 році 35.74 % пасивів було інвестовано в основні засоби підприємства. В 2017 році значення показника зростає на 3.04 % в порівнянні з роком раніше. Це вказує на підвищення виробничого потенціалу підприємства. В 2018 році тенденція залишається незмінною і частка основних засобів продовжує зростати.

Протягом 2016 року значення показника оборотності активів становило 1.11. Це означає, що за допомогою використання кожної гривні активів було вироблено продукції та надано послуг на суму 1.11 гривень. В 2017 році значення показника знижується і кожна вкладена в активи гривня дозволила отримати 0.67 гривень виручки. Тобто знижується ефективність використання активів загалом. В 2018 році ситуація змінюється і підприємство підвищує ефективність використання активів - на 0.04 грн. в порівнянні з попереднім роком.

Щодо показника фондівіддачі, то він вказує на те, що в 2016 році кожна гривня вкладена в основні засоби принесла підприємству 3.11 грн. виручки. В 2017 році ефективність використання виробничих і збутових основних засобів знижується на -1.3. В 2017 році відбувається підвищення

ефективності використання основних засобів і на кожну гривню основних засобів, залучену до операційного процесу, підприємством було виготовлено продукції та надано послуг на суму 1.84 грн.

В 2016 році запаси здійснили 33.58 оборотів. Якщо коефіцієнт значно перевищує середньогалузеві норми, то це створює ризик, пов'язаний з недостатнім розміром запасів, наслідком якого буде зниження обсягу виручки від реалізації. Занадто високий коефіцієнт може бути ознакою нестачі вільних коштів і сигналом про можливу неплатоспроможність підприємства. Нормальне значення коефіцієнта може коливатися для різних сфер бізнесу від 4 до 8. В 2017 році значення показника знижується на -11.1 у порівнянні з попереднім роком. Це вказує на зниження ефективності управління запасами і може бути ознакою зниження збутової активності. В 2018 році тенденція змінюється і відбувається підвищення ефективності використання запасів. В 2018 році вони здійснили 27.36 оборотів.

Оборотність дебіторської заборгованості в 2016 році склала 9.73, тобто протягом 2016 року дебіторська заборгованість здійснила 9.73 оборотів. В 2017 році значення показника знизилося на -4.15. Це вказує на зниження ефективності управління дебіторською заборгованістю. В 2018 році тенденція змінюється і на кінець досліджуваного періоду дебіторська заборгованість здійснила 6.2 оборотів.

Рентабельність активів в 2016 році склала 10.68 %, тобто на кожну гривню активів підприємство отримало 10.68 копійок чистого прибутку. В 2017 році на кожну вкладену в активи гривню було отримано 3.32 копійок чистого прибутку. В 2018 році значення показника рентабельності активів дорівнювало 2.07 %.

За умови, що підприємство діяло б на рівні 2016 року його власний капітал окупився б протягом 5.79 років . Якби компанія діяла на рівні 2017 року власний капітал окупився б протягом 20.32 років. Якби рівень окупності залишався незмінним (станом на 2018 рік), то вкладені власні кошти окупилися би протягом 14.53 років.

В 2016 році на кожну гривню запасів припадає 5.73 грн. власних оборотних коштів. Це означає, що власних фінансових ресурсів повністю вистачало для фінансування запасів. В 2016 році на кожну гривню запасів припадає 5.73 грн. власних оборотних коштів. Це означає, що власних коштів вистачало лише частково для фінансування запасів. В 2017 році значення показника становило 3.52. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило -0.95 проти 3.52 в 2017 році, тобто сума власних обігових коштів знижується.

В 2016 році частка власного капіталу становила 0.62, тобто була вкрай високою. При позитивному значенні ефекту фінансового левереджа доцільно зменшити цей показник. В 2017 році значення показника було вищим нормативного. На кінець досліджуваного періоду значення показника становило 0.79.

Коефіцієнт фінансової стійкості враховує не тільки власний капітал, але і довгострокові зобов'язання і характеризує рівень фінансової стабільності в перспективі більше 1 року. В 2016 році 89.48 % активів фінансувалося за рахунок постійних або довгострокових джерел фінансування. Нормативним значенням є 0,8 і більше. В 2017 році значення показника залишається на високому рівні і в найближчій перспективі ризик недостатності фінансування для ефективного здійснення діяльності відсутній. Що стосується значення на кінець року, то воно знаходиться в нормативних межах.

Значення показника ліквідності знаходиться в нормативних межах, тобто підприємство здатне погасити всі свої зобов'язання протягом року. В 2017 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 2.2 грн. оборотних активів. В 2018 році ліквідність була низькою і на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 0.87 грн. оборотних активів. Існують сумніви в здатності підприємства своєчасно погашати свої зобов'язання.

Щодо показника абсолютної ліквідності, то в 2016 році підприємство могло негайно погасити 1.01 грн. поточних зобов'язань. В 2017 році значення показника становило 0.17, а на кінець досліджуваного періоду - 0.12.

Так як значення показника співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості в 2016 році більше одиниці, це означає, що підприємство направляє більше коштів на формування дебіторської заборгованості (в тому числі, надає товарні кредити), ніж отримує фінансових ресурсів у формі кредиторської заборгованості (у тому числі, товарних кредитів). В 2017 році значення показника становило 4.09. В 2018 році політика управління кредиторсько-дебіторською заборгованістю була неефективною, адже на кожну гривню кредиторської заборгованості припадає 2.68 гривень дебіторської заборгованості.

Проаналізувавши загальний стан підприємства можна запропонувати пропозиції щодо покращення фінансової стійкості підприємства:

- зниження собівартості продукції (робіт, послуг) дозволить підприємству бути конкурентоспроможним на ринку, що можливе за рахунок розвитку інноваційної діяльності, більш раціонального використання фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, більш ефективного управління витратами;

- пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке забезпечує рентабельність власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою комплексу заходів, спрямованих на зменшення фінансових зобов'язань та збільшення активів. Фінансові зобов'язання підприємство може зменшити за рахунок: зменшення суми постійних витрат; продовження строків кредиторської заборгованості, відстрочення виплат дивідендів та відсотків. Збільшити суму грошових активів можна за рахунок: рефінансування дебіторської заборгованості, тобто система фінансових операцій, яка забезпечує прискорену конверсію дебіторської заборгованості грошовими активами;

- підвищення ефективності управління грошовими потоками

підприємства збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності. Збільшення обсягу грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду, продажу деяких застарілих основних фондів;

- оптимізація збутової політики, полягає в тому, що підприємству необхідно активізувати політику в галузі маркетингу з метою просування своєї продукції (послуг) на ринок;

- розширення ринків збуту, для чого підприємству необхідно створювати пункти роздрібної торгівлі, що призведе до збільшення прибутку та збільшення оборотності капіталу;

- покращення управління власними оборотними коштами, які є найбільш істотним фактором підвищення фінансової стійкості підприємства. Стратегічними цілями такого управління мають бути: оптимізація обсягів, забезпечення ліквідності балансу, прискорення оборотності, забезпечення інфляційної захищеності, зниження вартості формування;

- розробка ефективної політики управління грошовими потоками, яка певною мірою залежить від організації оперативного фінансового планування. Специфічним прийомом такої політики може бути розробка платіжного календаря і касового бюджету;

- створення системи фінансового контролінгу на підприємстві, що включає: визначення об'єкта контролінгу; визначення видів і сфер контролінгу; формування системи пріоритетів показників, що контролюються; розробку системи кількісних стандартів контролю; побудову системи моніторингу фінансових показників; формування системи алгоритмів дій щодо усунення відхилень.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>